

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צג.

עין משפט
נר מצוה

הניחא וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: אלא אידי ואידי כשאין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא אוכל ובהא פליגי וכו': ה"ג ולר' יוחנן וכו'. ולא גרסי' אי הכי גדולים נמי דהא אמרין ידעי ומחלי: משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מזונות לא מני קיין אקטניס: ומאי קוץ דר'

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אושעיא מזונות. שיתן להם מזונות מעיקרה הרבה שלא יוכלו לאכול מן הענבים: נקון לה. דהתניא לעיל^א רשאי בעל הבית להמיר פקיע עמיר וכו': מר סבר. תנא דברייתא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן ציץ כשמעלה מזונות וצין שאין מעלה מזונות וצר פלוגתיה מוקי לה כמעלה. ותנא דידן סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מזונות נמי לא מני קיין:

מתני' מהלכות מדינה. כצר נהגו כן: גב' לא שנו. לאין שומרין אוכלין מן המורה: אלא שומרי גנות ופרדסים. דהוה ליה מחובר בשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן המורה לא אכיל ואפילו מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר כגון מנכס לאכיל ממנהג המדינה: אלא שומרי גיטות וערימות. עד שלא נגמרה מלאכתן למעשר אוכל חף מן המורה כדין עושה בתלוש: ושמואל אמר לא שנו. לאכלי מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אכל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלכך לא אכיל מלאורייתא: המשמר פריה אדומה. משחיתתה ועד כניוס אפרה: מעמא נגדיס שעליו. דתנן (פריה פ"ד מ"ד) כל העוסקין צפרה ממחילה ועד סוף מטמאין בנגדים: גזירה שמא יזיו צה אצר. ורצנן הוא דגזרו על הטומאה ולאו מלאורייתא: מקשאות. שדליין בן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אנשים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכלי אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מלאורייתא נמי אכלי: צעקורין שנו. עקורין משרשיהן עם קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי מתני': בשלא יטול פקס שלהן. ואמר נר לעיל בפרקין (דף פט:) דקישואין משיפקסו: כשמואל מסתברא.

דעושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהוי עושה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא ומתני' שומרי תלוש: מכלל דאיכא דלא אכיל מן המורה

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוין לה. ה"ה דהוה מני למיפקר מבזו ובזו הקטניס אי נמי כיון דלאו בני ממילה נינהו לאו כל כמיניה לזעריס כלל: אלא בהא קא מפלגי מר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל. ולר' יוחנן אידי ואידי ציץ מעלה להן מזונות: לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסים. לאין אוכלין מן המורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דאמרין לעיל (דף פט.) המנכס צנצלים כו' וכן לעד ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן המורה אכל מהלכות מדינה אכיל: אי הכי ארבעה שומרין שלשה הוו. האי ו אי הכי אין צו אי אמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מני לאקשוי הכי וכן יש הרבה בגמרא:

הניחא (ב) למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זך שפיר אלא למאן דאמר איכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ורבי יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועבד כבריייתא אלא דכולי עלמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציץ ומאי קוציץ דאמר רבי הושעיא מזונות דכוותיה גבי בהמתו תבן נקוץ לה אלא בהא קמפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** בקוצין אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת יאכל אינו קוצין על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת והשובר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן הנתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן יושמרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: גב' שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר יא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי הוה המשמר את הפרה מטמא בנגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בנגדים אמר רבה בר עולא גזירה שמא יזיו בה אבר מתיב רב כהנא המשמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא יטול פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסים: מתני' ארבעה שומרים הן שומר חנם והשוואל נושא שכר והשובר שומר חנם נשבע על הכל והשוואל משלם את הכל ונושא שכר והשובר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: גב' מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר רב נחמן בר יצחק שריג שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ופלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא

יכול הרב לומר לעבד. נעמי עשה עמי מלאכה. ואינו זך. אלא חזר על הפתחים (גיטין יב.) קוצין אדם. לטול מעט ולא יאכל (לעיל צב.). על ידי עצמו. כשכיל טלמו (שם) ויחזק (לד.). מפני שיש בהן דעת. ודעי וקא מחלי (לעיל צב.). בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו. דכע מומה. דגמר קודש קודש משמרי ובתמילה על מנת כן נשכרו לו (שם). אם לא הודיען. מתמילה נשפח ענו נטע רבעי (שם). ואלו. פועלן. אוכלין. ממה ששפיקן בו (לעיל פו.). בשעת גמר מלאכה. כשמשלן אותו (שם). בשעה שאין גמר מלאכה. כגון מהנכס צנצלים (לעיל פט.). נושא שכר. שומר נשבע (שבועות שם). ושוכר על הכל. שעה נשבע על הטרף. אם לא שעה (לעיל דד.). משלם את הכל. כל הקד דמינת בתמיה עבר שבויה ומתה וגניבה ואבדה. אכל ממה מתמת מלאכה פטור. דלא לאוקמה ככלתא שיהא (שבועות שם). נשבעים. שכן הוא שלא שפח בה וטל שטחו בה די (קטן דד.). מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבועות שם). ר' מאיר היא. לקמן מפרש (שם). מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין. על כמותו ארבעה הם. זה בתוס' חס' נשבע. זה שאל חס' שוכר (שם). שוכר. כהמה. כיצד שומר דשומר חס' ושומר שכר כמיני. שוכר לא כתיב ומיה דין חזיו לענין גניבה ופטרין. פטור או חייב (לעיל פו.). ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא הייב אבר מלאכתו ואינו טול שכר על שפחתו (שם). ר' יהודה אומר כשומר שכר. והוא ליהבא הוא אלא אפי' שפח שכר פטולו שומר שכר הוא. דאי ייב שכר הו שאל חייב בלאותו. השמא דייב ליה אברא לא הו שאלו הו שומר שכר (שם). אי הכי ארבעה שלשה נינהו. הרי ג' הו גרסינן ולא גרסינן אי הכי, וצין לרי"מ וצין לר' יהודה פריקין לה (שבועות שם).

צא א מיי פ"ט מהל' עבדים הל' ז סמנ עשין פט טו"ש"ע י"ד ס' רסו ספי"כ וספי"ג כ':
צב ב ג מיי פ"י מהל' שכירות הלכך ז סמנ עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס' של ספי"ג ח':
צג ד מיי שם הל' ז:
צד ה מיי שם הלכה ז סמנ שם טו"ש"ע שם ספי"ג ח':
צה ו ז מיי שם הל' ט טו"ש"ע שם ספי"ג ח':
צו ח ט מיי פ"ה מהל' פרה אדומה הל' א סמנ עשין רלג:
צז י ב מיי פ"ב מהל' שכירות הל' יא סמנ עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס' של ספי"ג ח':
צח ל מיי שם הל' ז ועי' בהשגות וזמ"מ טו"ש"ע שם ספי"ג ח':
צט מ נ מיי פ"א שם הלכה א ז ופ"ד מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמנ עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס' רלא ספי"ג א:
ק ס מיי פ"א מהלכות שכירות הל' א ז ופ"א מהל' שאלה ופקדון הל' א סמנ שם טו"ש"ע ח"מ ס' שם ספי"ג א:
קא ע מיי פ"א מהל' שכירות הל' ז סמנ שם טו"ש"ע ח"מ ס' שג ספי"ג ב ג:
קב פ מיי שם סמנ שם טו"ש"ע ח"מ ס' שז ספי"ג א:
קג צ מיי שם הלכה א ופ"ד הלכה א:

ואינו מהלכות מדינה. מכלל תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי נינהו או עושה במחובר בשעה שפחתו מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין. וקתני הכיסי ומאי אינן אוכלין אי נימא שאין אוכלין תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דאינו עושה מעשה לא אכיל מן המורה ואכיל מהלכות מדינה דליתו במחובר ליתא לאוקמה דהא אפילו עושה מעשה מלאכה וכו' ש משמר: מתני' שומר חנם נשבע על הכל. על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכן עלתה לו ופטור. ולקמן בהשוואל (דף זד:) יליף לכולה מתני' מקראי: על הכל. גניבה ואבידה ואונסין: גב' מי איכא דליס ליה ארבעה שומרין. על כרחן ארבעה מיני שומרין אשכחן: מאן סנה שוכר כשומר שכר דמי. דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבידה: ר"מ היא. כדמפרש ואילן: רבה בר אבוה. תנא מתני' שוכר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: חייפא. בהמות: שריג. פתליקה: הא